

СТАН ПРОЦЕСУ ПРАКТИЧНОЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

О. Конотон

Національний університет «Чернігівський колегіум»

імені Т. Г. Шевченка

alenskadreamer1@gmail.com

Сьогодні в Україні підготовка педагогічних працівників здійснюється у 93 закладах вищої освіти (ЗВО): 53 – державної форми власності, 33 – комунальної, 7 – приватної (Концепція, 2018). Проведений нами аналіз даних, які розміщені на сайті <http://www.vstup.info/>, станом на 01.09.2018 та 01.09.19 дозволив укласти список із 48 ЗВО, що становить 51,6 % від загальної кількості педагогічних ЗВО, які готують студентів за освітньо-професійною програмою галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 013 Початкова освіта освітня програма 013.00.01. Освітній рівень – перший (бакалаврський), освітня кваліфікація – бакалавр з початкової освіти (термін навчання 3 роки 10 місяців), денна форма навчання. Це дозволяє нам дійти висновків про те, що у більшій половині педагогічних ЗВО відбувається підготовка майбутніх учителів ПШ і даний напрямок користується популярністю серед майбутніх абітурієнтів. Від так, якісна підготовка вчителя ПШ, набуває першорядного значення.

Метою дослідження є аналіз освітньо-професійних програм (ОПП) педагогічних ЗВО, які готують студентів за напрямом галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 013 Початкова освіта освітня програма 013.00.01. Освітній рівень – перший (бакалаврський), освітня кваліфікація – бакалавр з початкової освіти (термін навчання 3 роки 10 місяців) денної форми навчання.

Як відмічають дослідники, рівень володіння англійською мовою (АМ) в Україні є низьким (Болайто, 2017). Відповідно до рейтингу English Proficiency Index (EPI) (Індекс володіння АМ: Щорічний індекс чи рейтинг країн за рівнем володіння АМ на основі онлайн-тестування з АМ, що проводить організація Education First, в 2016 році Україна посіла 41 місце серед 72 країн, які входили в дослідження.

Результати дослідження Британської Ради у партнерстві з Міністерством освіти та науки України щодо визначення стану викладання і рівня володіння студентами АМ професійного призначення на базі ЗВО України протягом 2014-2016 років в межах проєктного дослідження «Англійська мова для університетів» серед 15 класичних і технічних університетів виявили: 1. Викладання АМ для студентів нелінгвістичних спеціалізацій відрізняється залежно від закладу і може передбачати вивчення загальної АМ, загальної АМ для академічних цілей або спеціалізованої АМ для академічних цілей. Загальноприйнятих стандартів не існує. 2. Кількість контактних годин для вивчення АМ сильно різниться від закладу до закладу і навіть від факультету до факультету в межах однієї установи. 3. Викладання фахових дисциплін АМ

проводиться фрагментарно за ініціативи відділень, факультетів і навіть окремих лекторів (Болайто, 2017).

Проведений нами У 2020 році аналіз 34 ОПП ЗВО України, які готують майбутніх фахівців за профілем галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 013 Початкова освіта освітня програма 013.00.01. Освітній рівень – перший (бакалаврський) (розміщені на офіційних сайтах відповідних ЗВО), (усі проаналізовані нами ОПП затверджені в інтервалі 2016-2019 років і дійсні на період 2019-2020 навчального року) (денна форма) з метою дослідження процесу організації практичної іншомовної підготовки показав наступне:

віднесення навчального предмету «Іноземна мова» (назва навчального предмету може варіюватися у залежності від ЗВО) до різних навчальних циклів підготовки фахівців – у більшості ЗВО України навчальний предмет відносять до циклу нормативної (обов'язкової) загальної підготовки, як наприклад, у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського (м. Вінниця), Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка (м. Дрогобич), Київському університеті імені Бориса Грінченка (м. Київ), Черкаському національному університеті імені Богдана Хмельницького (м. Черкаси) та багатьох інших ЗВО; до циклу обов'язкової професійної підготовки його відносять у Рівненському державному гуманітарному університеті (м. Рівне), Маріупольському державному університеті (м. Маріуполь); до циклу за вибором ЗВО – у Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Івано-Франківськ), Коломийському навчально-науковий інституті Прикарпатського національного університету Василя Стефаника (м. Коломия);

виділення різної кількості кредитів на вивчення іноземної мови, більшість ЗВО мають діапазон 4-5-6 кредитів. Мінімальна кількість кредитів на один навчальний предмет – 3 кредити виявилася у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка (м. Тернопіль) і максимальна – у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського (м. Вінниця) – 11 кредитів; якщо об'єднати усі предмети, що читаються у певному ЗВО і підрахувати загальну кількість кредитів, які приділяються для вивчення, то найменшим буде 5 кредитів, як наприклад, у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський університет» (м. Ужгород), Кременчуцькому педагогічному коледжі імені А.С.Макаренка (м. Кременчуг), Луцькому педагогічному коледжі (м. Луцьк), Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка (м. Чернігів); найбільшим – 14 кредитів у Житомирському державному університеті імені Івана Франка (м. Житомир), Маріупольському державному університеті (м. Маріуполь), Мукачівському державному університеті (м. Мукачево), 12 кредитів – у Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ),

Київському університеті імені Бориса Грінченка (м. Київ), Черкаському національному університеті імені Богдана Хмельницького (м. Черкаси);

відсутність уніфікації назви навчального предмета і тенденцію до використання таких назв як (назви подані у порядку частотності використання в ОПП) «Іноземна мова», «Іноземна мова (за професійним спілкуванням)», «Практика усного і писемного мовлення (іноземна мова)», «Іноземна мова з методикою навчання», є інтегровані курси, у яких інтегровано з практичною іншомовною підготовкою поєднуються й теоретико-методична;

наявність у ОПП різної кількості навчальних предметів, які забезпечують практичну іншомовну підготовку майбутніх фахівців. Наприклад, у Київському університеті імені Бориса Грінченка (м. Київ) є один навчальний предмет «Іншомовна освіта: Іноземна мова з методикою навчання», два навчальних предмети у Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка (м. Чернігів) – «Іноземна мова» і «Методика навчання іноземної мови», три навчальних предмети у Мукачівській державній університет (м. Мукачево) – «Іноземна мова», Практика усного і писемного мовлення (іноземна мова), «Методика навчання іноземної мови»;

форма підсумкового контролю навчальної дисципліни у всіх ЗВО є екзамен; мова навчання, яка зазначена у всіх ОПП є українська.

Аналіз також дозволив виявити низку ЗВО України, у циклі яких серед обов'язкових навчальних дисциплін читається курс «Методика навчання іноземної мови» (назва навчального предмету може варіюватися у залежності від ЗВО), наприклад, Бердянський державний педагогічний університет (м. Бердянськ), Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ), Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (м. Дрогобич), Житомирський державний університет імені Івана Франка (м. Житомир), Київський університет імені Бориса Грінченка (м. Київ), Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка (м. Чернігів) та ін.

Отже, проведений нами аналіз дозволив нам дійти певних висновків. Процес організації практичної іншомовної підготовки у ЗВО України реалізований по-різному: різна кількість годин і кредитів, немає уніфікації назви навчальної дисципліни і кількості навчальних дисциплін, які забезпечують практичну іншомовну підготовку майбутнього фахівця також є низка ЗВО, де серед обов'язкових навчальних дисциплін читається курс «Методика навчання іноземної мови».

Література:

Болайто, Р., Вест, Р. (2017). *Інтернаціоналізація українських університетів у розрізі англійської мови : проект "Англійська мова для університетів" К. : Видавництво "Сталь". Концепція розвитку педагогічної освіти. Проект. Міністерство освіти і науки України Available at: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-do-gromadskogo-obgovorenyaproekt-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>.*